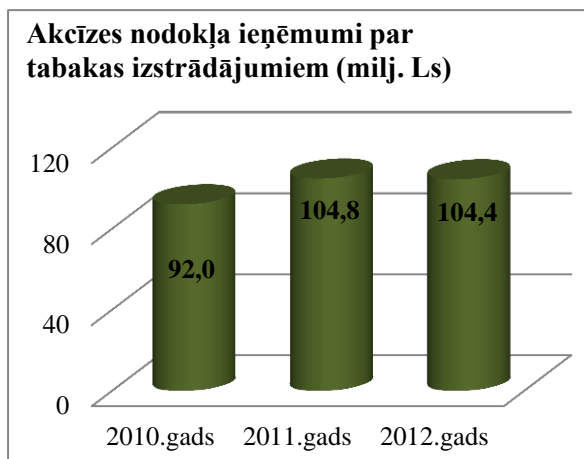

TABAKAS IZSTRĀDĀJUMU APRĪTE 2012.gadā

1. Akcīzes nodokļa ieņēmumi par tabakas izstrādājumiem

1.attēls

2012.gadā par tabakas izstrādājumiem iekasēti **Ls 104,4 milj.**, kas ir par Ls 0,4 milj. mazāk kā 2011.gadā (skat. 1. un 2.pielikumu).

Akcīzes nodokļa ieņēmumu samazinājums 2012.gadā salīdzinot ar 2011.gadu skaidrojams ar legālo cigarešu realizācijas apjoma kritumu par 4%, ko izraisīja gan nodokļa likmju celšanas rezultātā (skat. 3.pielikumu) radītais cenu kāpums, gan kopējā Latvijas iedzīvotāju skaita samazināšanās.

2. Tabakas izstrādājumu aprītē iesaistīto komersantu loks

2012.gada decembra beigās Latvijā:

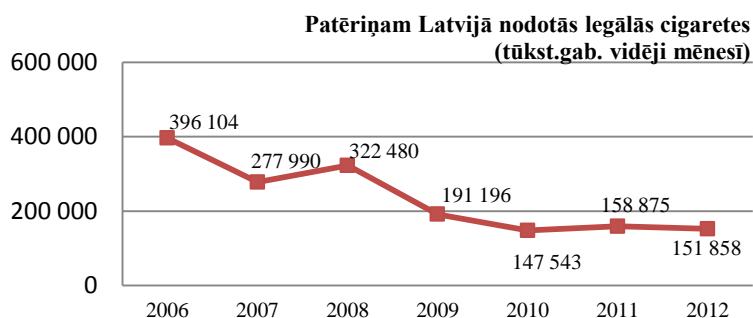
- 31 komersantam bija spēkā esošas licences akcīzes preču noliktavu turētāja darbībai ar tabakas izstrādājumiem, no kuriem 2 ir tiesības ražot, apstrādāt un pārstrādāt tabakas izstrādājumus, bet vēl 2 komersantiem ir tiesības veikt fasēšanas darbības;
- 10 komersantiem bija spēkā esošas speciālās atļaujas (licences) reģistrēta nosūtītāja darbībai ar tabakas izstrādājumiem;
- 35 spēkā esošas licences tabakas izstrādājumu vairumtirdzniecībai;
- 3149 spēkā esošas licences tabakas izstrādājumu mazumtirdzniecībai.

3. Patēriņam Latvijā nodotie tabakas izstrādājumi

Patēriņam Latvijā nodoto tabakas izstrādājumu apjomu izmaiņas tiešā veidā ietekmē akcīzes nodokļa ieņēmumus valsts budžetā. Tā kā ieņēmumi par cigaretēm sastāda 96% no kopējiem akcīzes nodokļa ieņēmumiem par tabakas izstrādājumiem, vislielākā ietekme uz budžeta ieņēmumiem ir no legālo cigarešu apjomu izmaiņām.

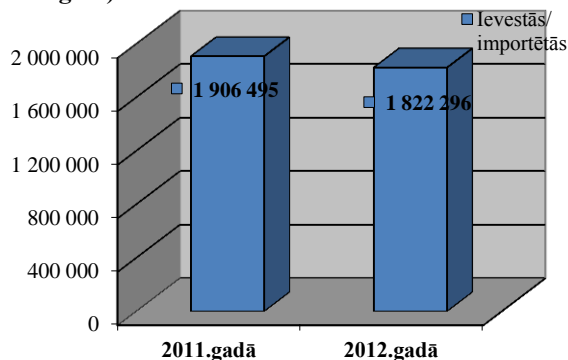
2.attēls

Kopš 2009.gada sākuma strauji kritās legālo cigarešu apjomi, ņemot vērā kopējo ekonomisko rādītāju lejupslīdi, akcīzes nodokļu politikas izraisīto cenu kāpumu un nelegālā tirgus paplašināšanos, taču 2010.gada laikā legālā

cigarešu tirgus apjomi bija nostabilizējušies, 2011.gada rādītāji liecina par tirgus atveseļošanos. 2012.gadā patēriņam Latvijā vidēji mēnesī nodoti 152 milj. cigarešu, kas pārsniedz 2010.gada vidējo mēneša rādītāju, pietuvojoties 2011.gada vidējam mēneša rādītājam.

Patēriņam Latvijā nodotās cigaretes
(tūkst.gab.)

3.attēls

2012.gadā tabakas izstrādājumus patēriņam Latvijā nodeva 15 komersanti, pie tam tikai ievestos/importētos izstrādājumus.

Kopumā 2012.gadā patēriņam Latvijā nodoti 1822 milj. cigarešu, kas ir par 84 milj. cigarešu jeb par **4% mazāk** kā 2011.gadā (skatīt *4.pielikuma 2.tabulu*).

likme kā cigaretēm. Tieši būtiskā akcīzes nodokļa likmes diference starp cigaretēm un cigarillām bija faktors, kas pēdējo pāris gadu laikā būtiski palielināja cigāru un cigarillu apjomus Latvijas tirgū (2010.gadā patēriņam nodots 22 reizes vairāk cigāru un cigarillu kā 2009.gadā).

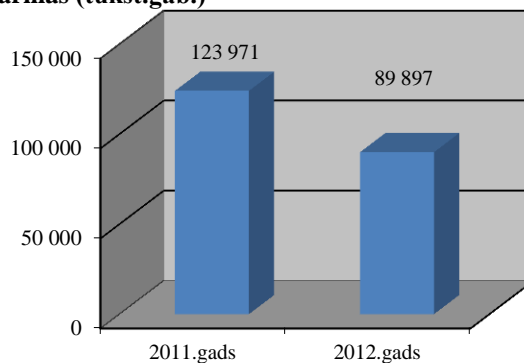
4.attēls

Taču sākot ar 2011.gada jūliju, visticamāk, saistībā ar akcīzes nodokļa likmes palielināšanu, situācija mainījās – cigāru un cigarillu apjoms salīdzinājumā ar iepriekšējiem periodiem aizvien samazinās. Patēriņam Latvijā 2012.gadā nodoti 90 milj. cigāru un cigarillu, kas ir **par 27% mazāk** kā 2011.gadā.

Savukārt legālās smēķējamās tabakas apjoma izmaiņas pamatā ietekmē tikai patērētāju smēķēšanas paradumu izmaiņas, tās apjomi gada griezumā nav saistāmi ar izmaiņām citu tabakas izstrādājumu daudzumos.

Kopumā 2012.gadā patēriņam Latvijā nodoti 44128 kg smēķējamās tabakas, kas ir **par 17% vairāk** kā 2011.gadā.

Patēriņam Latvijā nodotie cigāri un
cigarillas (tūkst.gab.)

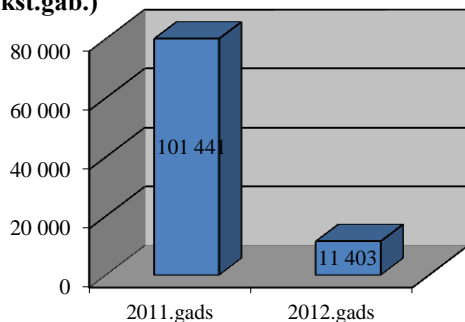

4. Tabakas izstrādājumu ražošana

Latvijā šobrīd ir divi akcīzes preču noliktavu turētāji, kuriem ir tiesības veikt tabakas izstrādājumu ražošanu, viens no tiem gan vēl nav uzsācis preču ražošanu. Vēl diviem komersantiem ir tiesības veikt tabakas izstrādājumu fasēšanu.

5.attēls

Saražotais cigarešu apjoms
(tūkst.gab.)

Līdz šim Latvijā tiek ražotas tikai cigaretes, taču viss apjoms, kas kopš 2009.gada nogales tiek ražots Latvijā, saskaņā ar komersantu deklarāto, tiek izvests no Latvijas.

2012.gadā Latvijā **saražoti 11,4 milj. cigarešu**, kas ir **par 89% mazāk** kā 2011.gadā.

5. Tabakas izstrādājumu aprīte atliktajā akcīzes nodokļa maksāšanas režīmā

Tabakas izstrādājumu aprīte atliktajā akcīzes nodokļa maksāšanas režīmā tiešā veidā neietekmē akcīzes nodokļa ieņēmumus valsts budžetā, tomēr ir būtisks akcīzes preču aprītes posms, kas prasa īpašus uzraudzības pasākumus akcīzes nodokļa nodrošinājuma kontroles veidā.

2012.gadā akcīzes preču noliktavās Latvijā **ievesti 3548 milj. cigarešu, 164 milj. cigāru un cigarillu, kā arī 42241 kg smēķējamās tabakas.**

Salīdzinot ar 2011.gadu, ievesto cigarešu apjoms samazinājies par 203 milj. jeb 5%, ievesto cigāru un cigarillu apjoms samazinājies par 21 milj. jeb 11%, savukārt smēķējamās tabakas apjoms pieaudzis par 8% (skatīt 4.pielikuma 1.tabulu).

No akcīzes preču noliktavām 2012.gadā uz citām valstīm tika izvesti 1704 milj. cigarešu, 70 milj. cigāru un cigarillu un 13 kg smēķējamās tabakas. Savukārt kuģu un lidmašīnu apgādei, kā arī tirdzniecībai beznodokļu veikalos 2012.gadā nodoti 31 milj. ievesto/importēto cigarešu, 50 tūkst. cigāru un cigarillu, kā arī 63 kg smēķējamās tabakas.

6. Cigarešu realizācija mazumtirdzniecībā

Kā tirgus attīstības tendences būtisks raksturojošais rādītājs ir tabakas izstrādājumu patēriņš valstī. Pēc tabakas izstrādājumu aprītē iesaistīto komersantu sniegtajiem datiem iespējams aprēķināt kopējo daudzumu, kas novirzīts realizācijai mazumtirdzniecības tīklā.

2012.gadā mazumtirdzniecībai novirzīti 1828 milj. cigarešu, kas ir par 77 milj. cigarešu jeb **par 4% mazāk** kā 2011.gadā.

Latvijas patērētāju vidū vispopulārākās ir "Winston", „More” un "Chesterfield" markas cigaretes. Populārāko cigarešu nosaukumus un lielākos tabakas izstrādājumu importētājus skatīt 5.pielikumā.

5.attēls

Mazumtirdzniecībai novirzītais cigarešu apjoms (tūkst.gab.)

